

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

©2025 ЧУХРАЙ В. З.

УДК 330.341.1.332.1
JEL Classification: O35; R58

Чухрай В. З.

Стратегічні засади розвитку імпаکت-інвестування на регіональному рівні

У статті досліджено стратегічні засади розвитку імпаکت-інвестування на регіональному рівні як інструменту забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територій. Актуальність дослідження зумовлена зростанням потреби у залученні інвестицій, спрямованих не лише на отримання фінансового прибутку, а й на досягнення вимірюваного позитивного соціального та екологічного ефекту в регіонах. Обґрунтовано концептуальні та стратегічні напрями формування та реалізації політики розвитку імпаکت-інвестування на регіональному рівні з урахуванням специфіки соціально-економічного розвитку територій. У статті розкрито сутність імпаکت-інвестування, визначено його відмінності від традиційних форм інвестування та соціального підприємництва. Наведено роль регіональних органів влади, фінансових інституцій, бізнесу та громадського сектора у формуванні екосистеми імпаکت-інвестування. Особливу увагу приділено ідентифікації ключових бар'єрів розвитку імпаکت-інвестицій у регіонах, серед яких інституційна незрілість, обмежений доступ до фінансових ресурсів, недостатній рівень обізнаності потенційних інвесторів і відсутність єдиних підходів до оцінювання соціального впливу. Обґрунтовано стратегічні напрями розвитку імпаکت-інвестування на регіональному рівні, зокрема: формування сприятливого нормативно-правового середовища; розвиток інфраструктури підтримки імпакт-проектів; стимулювання партнерства між державою, бізнесом і громадськими організаціями; запровадження механізмів моніторингу та оцінки соціального й екологічного ефекту інвестицій. Доведено, що інтеграція імпакт-інвестування у регіональні стратегії розвитку сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості територій та досягненню цілей сталого розвитку. Важливим елементом формування регіональної стратегії імпакт-інвестування є створення сприятливого інституційного середовища, яке забезпечує координацію дій органів влади, бізнесу, фінансових установ та громадських організацій. Ефективна взаємодія між цими суб'єктами сприяє мобілізації фінансових ресурсів, зниженню інвестиційних ризиків та підвищенню довіри інвесторів до імпакт-проектів. Особливу роль у цьому процесі відіграють регіональні органи управління, які мають ініціювати розроблення програм підтримки імпакт-інвестування та інтегрувати їх у стратегії регіонального розвитку. Не менш важливим аспектом є запровадження механізмів оцінювання та моніторингу соціального й екологічного впливу інвестицій. Використання стандартизованих індикаторів результативності дозволяє забезпечити прозорість імпакт-інвестування, підвищити його ефективність та обґрунтованість управлінських рішень. Це, своєю чергою, сприяє формуванню довгострокових інвестиційних відносин і масштабуванню успішних проектів у межах регіону.

Ключові слова: імпакт-інвестування, регіональний розвиток, сталий розвиток, інвестиційна політика.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-4-149-155>

Бібл.: 16.

Чухрай Володимир Зенонович – здобувач, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: vovachukhray@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4890-7299>

UDC 330.341.1.332.1
JEL Classification: O35; R58

Chukhrai V. Z. The Strategic Foundations for the Development of Impact Investing at the Regional Level

The article examines the strategic foundations for the development of impact investing at the regional level as a tool for promoting sustainable socioeconomic development of territories. The relevance of this study is driven by the increasing need to attract investments aimed not only at generating financial profit but also at achieving measurable positive social and environmental outcomes in the regions. The article substantiates the conceptual and strategic directions for the formation and implementation of regional impact investing development policies, taking into account the specifics of the socioeconomic development of territories. It elucidates the essence of impact investing, defines its differences from traditional forms of investment and social entrepreneurship, and outlines the role of regional authorities, financial institutions, businesses, and the public sector in building the impact investing ecosystem. Particular attention is given to identifying key barriers to the development of impact investing in the regions, including institutional immaturity, limited access to financial resources, low awareness among potential investors, and the absence of unified approaches to assessing social impact. Strategic directions for the development of impact investing at the regional level are substantiated, including: creating a favorable regulatory and legal framework; developing infrastructure to support impact projects; encouraging partnerships between the government, businesses, and non-governmental organizations; and implementing mechanisms for monitoring and evaluating the social and environmental impact of investments. It has been demonstrated that integrating impact investing into regional development strategies will enhance the investment attractiveness of territories and contribute to achieving sustainable development goals. A key element in shaping a regional impact investing strategy is the creation of a favorable institutional environment that ensures the coordination of actions among government authorities, businesses, financial institutions, and civil society organizations. Efficient cooperation among these actors facilitates the mobilization of financial resources, reduces investment risks, and increases investor confidence in impact projects. Regional governing bodies play a particularly important role in this process, as they should initiate the

development of programs supporting impact investing and integrate them into regional development strategies. Equally important is the implementation of mechanisms for evaluating and monitoring the social and environmental impact of investments. The use of standardized performance indicators ensures transparency in impact investing, enhances its efficiency, and supports the soundness of managerial decisions. This, in turn, promotes the establishment of long-term investment relationships and the scaling of successful projects within the region.

Keywords: *impact investing, regional development, sustainable development, investment policy.*

Bibl.: 16.

Chukhrai Volodymyr Z. – Applicant, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: vovachukhray@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4890-7299>

Вступ. Характерною рисою сучасності є трансформація ціннісних орієнтирів індивідів у бізнес-середовищі. Під впливом глобальних процесів розвитку поведінка людей набуває менш раціонального характеру та дедалі більше зумовлюється поведінковими, когнітивними й емоційними чинниками. Матеріальне благополуччя все частіше отожднюється з фінансовою стабільністю та відчуттям безпеки. Водночас зростає готовність індивідів долучитися до розв'язання суспільних проблем, розглядаючи соціальну відповідальність як рівнозначний пріоритет поряд із отриманням фінансових результатів у бізнесі. У зв'язку з цим питання імпаکت-інвестування набувають актуальності.

Ключовою передумовою досягнення сталого розвитку та успішного функціонування практично всіх секторів економіки є впровадження інноваційних технологій. Сучасні інтеграційні процеси зумовлюють необхідність прискореної трансформації багатьох сфер української економіки та переходу до інноваційної моделі розвитку з метою забезпечення конкурентоспроможності країни. Реалізація зазначених завдань значною мірою визначається обсягами залучених інвестицій різного рівня та форм.

Актуальність імпакт-інвестування в Україні сьогодні є надзвичайно високою, з огляду на наслідки повномасштабної війни, потребу у відновленні країни та курс на сталий розвиток. Цей вид інвестування поєднує отримання фінансового результату з досягненням відчутного соціального або екологічного ефекту, що робить його особливо важливим у сучасних українських реаліях.

В умовах значних руйнувань інфраструктури та соціальної сфери імпакт-інвестиції можуть стати дієвим інструментом залучення ресурсів для відбудови громад, підтримки вразливих груп населення та розвитку людського капіталу. Вони сприяють реалізації довгострокових проєктів, спрямованих не лише на економічне зростання, а й на покращення якості життя та збереження довкілля.

Додатковим чинником актуальності є зростаючий інтерес з боку міжнародних фінансових організацій і донорів, які розглядають імпакт-інвестування як ефективний механізм підтримки малого й середнього бізнесу та післявоєнного відновлення України. Водночас розвиток цього напрямку стримується низкою проблем, зокрема недостатньою обізнаністю учасників ринку, відсутністю єдиних підходів до оцінки соціального впливу та високими ризиками, пов'язаними з воєнною та економічною нестабільністю.

Загалом імпакт-інвестування в Україні можна розглядати як перспективний інструмент, здатний поєднати інтереси інвесторів із нагальними потребами суспільства

та держави. Соціальне інвестування в сучасних умовах виступає ключовим елементом системного забезпечення економічної безпеки держави. Його функціональний потенціал полягає не лише у впровадженні соціально значущих проєктів, а й у формуванні стабільного соціально-економічного середовища, мінімізації соціальних ризиків, підтримці рівня зайнятості населення, стимулюванні розвитку людського капіталу та посиленні інституційної спроможності національної економіки.

Імпакт-інвестування – це стратегія вкладання капіталу в компанії, організації або фонди з метою отримання вимірюваної позитивної соціальної або екологічної користі паралельно з фінансовим прибутком, роблячи це стійким та масштабованим шляхом, на відміну від благодійності чи звичайного інвестування. Це інвестування в бізнес, який цілеспрямовано вирішує проблеми суспільства, як-от бідність, освіта, чи кліматичні зміни, забезпечуючи при цьому фінансову віддачу, що робить його привабливим для інвесторів [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інвестування присвячено багато наукових і науково-практичних праць вітчизняних та закордонних вчених: В. Заблодської, І. Тяжкороба, К. Серебряка [1], І. Мушеник [2], О. Сича, І. Пасіновича, І. Мицишин [3], І. Ломачинської [4], І. П'єха, І. Шевчука, Ю. Т. Котова [5] та багатьох інших.

У своїх наукових працях вчені Заблодська В., І. Тяжкороб, К. Серебряк підкреслюють, що все більшої значущості набувають соціальні програми бізнесу, реалізація яких позитивно впливає на регіональний розвиток. Зазначають, що особливо важливими такі проєкти є для регіонів, які через територіальні та кліматичні особливості не в змозі залучити інвесторів. Зазначають, що на регіональному рівні реалізація соціального інвестування є проблематичною у зв'язку із відсутністю єдиного уявлення про соціальні інвестиції та системного підходу до соціального інвестування як процесу. Також у своїх працях доводять, що поняття соціальних інвестицій є багатозначним і багатоплановим, його можна розглядати щодо системного, організаційно-управлінського, функціонального (цільового), процесного, ресурсного, формального і структурного підходів. Підкреслюють, що ефективність використання соціальних інвестицій обумовлена інформаційними, кількісними та якісними характеристиками. Напрямами прискорення процесу реалізації інвестицій у соціальну сферу є вдосконалення нормативно-правових методів регулювання соціально-орієнтованої інвестиційної діяльності. Активізації процесу соціального інвестування як стратегії, наці-

леної на підвищення капіталізації українських компаній та збільшення їхньої участі в розв'язанні соціальних проблем регіону, використання міжнародного досвіду щодо застосування таких інвестиційних інструментів, як проведення конкурсів соціальних проєктів, реалізація волонтерських програм, розвиток соціального підприємництва, імпаکت-інвестування сприятиме формування нового змістовного підходу, що передбачатиме виділення функції реалізації соціальних програм за межі корпоративного контуру на основі партнерства громадянського суспільства, бізнесу та влади [1].

Вчена Мушеник І. М. у своїй науковій праці приділяє особливу увагу соціально-економічному розвитку регіонів. На соціально-економічний розвиток регіонів суттєво впливає інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств, які функціонують на їх території. Аналіз результатів оцінки інвестиційної активності регіонів свідчить про те, що до початку світової фінансово-економічної кризи лідерами інвестиційно-активних регіонів були провідні промислові регіони.

Проте в результаті ігнорування концепції інноваційного розвитку та реалізації «політики споживання» зазначені регіони опинилися незахищеними перед кризою. Вчена вважає, що з метою більш рівномірного розвитку регіонів країни необхідно активізувати інноваційно-інвестиційну діяльність шляхом: орієнтації виробництва на потреби внутрішнього ринку; впровадження наукоємних технологій замість матеріало- та енергоємних; виробництва вітчизняних товарів замість імпорту товарів аналогічної групи; підвищення конкурентоздатності виробленої продукції тощо [2].

Вчені О. Сич, І. Пасінович, І. Мицишин у своїй статті підкреслюють, що Україна після війни стикнеться з беспрецедентними руйнуваннями, цілим комплексом соціальних та екологічних проблем. Однак розраховувати на традиційні інвестиції у напівзруйнованій країні не можна. При цьому варто використати сучасний тренд на ринках капіталу, який полягає в тому, що міжнародні інвестори все частіше при виборі об'єкта інвестування замислюються про соціальний вплив своїх інвестицій і прагнуть створити додану вартість в інвестиційному портфелі на благо майбутніх поколінь. Наголошують на доцільності використання альтернативних форм інвестування, які набувають розвитку. До них належить імпакт-інвестування. До особливостей імпакт-інвестування належать: вирішення реальної й актуальної для місцевої громади проблеми; отримання наочного, публічного соціального результату, який є вимірюваним і підлягає розрахунку; окупність і прибутковість інвестицій. Поширеним інструментом імпакт-інвестування є облігації, які поділяють на три групи: соціальні, зелені та стійкі. Всі вони можуть бути використані у повоєнній Україні. Як довів досвід розвинених країн, шляхом залучення коштів від розміщення стійких облігацій можна вирішувати ті проблеми, які будуть актуальними для повоєнної України, а саме – будівництво житла, транспорт, об'єкти соціальної інфраструктури, розвиток сталого сільського господарства [3].

Стаття вченої Ломачинської І. А. присвячена концептуальним підходам до визначення сутності імпакт-

інвестицій, або інвестицій впливу. Вчена розглядає їх як інструмент досягнення позитивних соціальних, екологічних та економічних цілей, що відрізняється від традиційних фінансових інвестицій [4].

Вчені П'єх І., Шевчук Ю. та Котов Т. у своїх дослідженнях підкреслюють, що інвестиції, орієнтовані на вплив, або просто імпакт-інвестування, це інвестиційна стратегія, спрямована на досягнення соціальних або екологічних цілей, а також отримання прибутку. На відміну від філантропічних заходів, інвестори, які займаються впливом, зазвичай очікують повернення своїх інвестицій, хоча це може бути другорядним фактором. Більшість імпакт-інвесторів прагнуть отримати прибутки, які можна порівняти з ринковими ставками, а деякі імпакт-фонди можуть навіть перевершити ринок. Загалом прибуток від імпакт-інвестування, як правило, дещо нижчий, ніж в середньому по ринку [5].

В Україні, де міста зазнали й продовжують зазнавати масштабних системних руйнувань, загострилися екологічні проблеми, а значна частина населення втратила майно та була змушена стати внутрішньо переміщеними особами, рівень інвестиційної привабливості для приватних інвесторів залишається низьким. Це зумовлено значними потребами у фінансових ресурсах і водночас неможливістю забезпечення швидкої та високої фінансової віддачі від вкладень. Водночас дефіцит фінансування здатен істотно ускладнити або навіть унеможливити реалізацію планів повоєнної відбудови.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Недостатньо опрацьованими залишаються механізми залучення довгострокових інвестицій у проєкти відновлення з підвищеним рівнем ризику, а також інструменти поєднання економічної доцільності інвестицій із вирішенням гострих соціальних та екологічних проблем регіонів. Відсутність чітко сформованої узагальненої стратегії до диверсифікації джерел фінансування та ефективної координації між державою, бізнесом і міжнародними партнерами значно ускладнює реалізацію програм повоєнної відбудови регіонів, які значно постраждали від війни.

На сучасному етапі розвитку економіки інвестиційна діяльність потребує певної трансформації, яка полягає не тільки в удосконаленні форм та інструментів її реалізації, а також зміні її основ. Зокрема, останнім часом з'явився новий вид інвестування, як-от імпакт-інвестування, яке має перспективи розвитку в Україні, зважаючи на вибрану соціально орієнтовану модель розвитку країни.

За своїм змістом імпакт-інвестиції є певним видом соціального інвестування, зокрема, інвестування в проєкти, які мають на меті досягнення позитивного соціального ефекту. Крім того, такі інвестиції мають низку принципових відмінностей. Так, по суті, імпакт-інвестиції, не заперечуючи загальноновизнаних поглядів щодо вирішення соціальних та екологічних проблем за допомогою держави чи благодійництва, водночас передбачають, що фінансові інвестиції можуть здійснюватися не лише з метою отримання фінансового результату, а й з метою отримання соціального результату [6].

Актуальним залишається питання пошуку та обґрунтування альтернативних інвестиційних інструментів, здат-

них компенсувати дефіцит фінансових ресурсів і забезпечити сталий характер відновлення України.

Таким чином, **метою статті** є визначення та узагальнення стратегічних засад розвитку імпаکت-інвестування для подолання дефіциту фінансових ресурсів і підвищення інвестиційної привабливості процесів повоєнної відбудови України в умовах високих соціальних та екологічних викликів.

Методика написання даної статті визначає логіку, структуру та послідовність наукового пошуку і спрямована на досягнення поставленої мети та розв'язання визначеної невирішеної проблеми. Дослідження проводиться у декілька взаємопов'язаних етапів. Аналіз наукової літератури з обраної проблематики, формулювання мети, завдань і гіпотези дослідження та розробка рекомендацій та пропозиції подальшого дослідження.

Викладення основного матеріалу й отриманих наукових результатів. В Україні на початок 2024 року загальна сума прямих збитків житловій та нежитловій нерухомості, іншій інфраструктурі, транспортним засобам та товарним запасам перевищила 157 млрд дол. США (за вартістю заміщення). Загалом від початку війни пошкоджено або зруйновано щонайменше 1284 заклади охорони здоров'я на суму 3,12 млрд дол. США; 3,8 тис. освітніх закладів на суму 3,8 млрд дол. США; житлової інфраструктури на суму 58,94 млрд дол. США [7].

Ключові проблеми, які виникли на території України внаслідок воєнного конфлікту: зниження доходів населення, бідність (як результат, домогосподарства зменшують закупи на ринку, роботодавці звільняють робітників, підвищується рівень безробіття); зміни в структурі економіки (знищується торгівля та ланцюги поставок); скорочення обсягів виробництва (підприємства не виробляють продукції, відсутня пропозиція товарів на ринку, підвищуються ціни); пошкодження/втрата інфраструктури (житлові будинки, магазини, робочі місця, склади, дороги, мости, мережі електропостачання); внутрішнє/міжнародне переміщення населення (населення стає залежним від гуманітарної допомоги, відтік кваліфікованої робочої сили). Отже, наведені вище проблемні аспекти визначають різні напрями імпаکت-інвестування з метою відновлення економіки областей, постраждалих від воєнного конфлікту, оскільки постконфліктна економіка неспроможна до самостійного відновлення й потребує зовнішньої допомоги через бюджетне фінансування урядом; бюджетну підтримку міжнародними партнерами; міжнародні позики; участь у спеціалізованих інструментах та гарантіях із метою підтримки фінансового сектора [8].

Імпакт-інвестування як осмислена концепція почала викристалізовуватись всього лише 15 років тому. У 2009 р. була заснована американська некомерційна організація Глобальна мережа імпаکت-інвестицій (GIIN), метою якої є збільшення обсягів та ефективності імпакт-інвестування по всьому світу. Проте вже у 2022 р., згідно з даними GIIN, світовий ринок імпакт-інвестицій досягнув 1,16 трлн дол. [9].

Імпакт-бізнес за своєю сутністю базується на системі управління, яка концентрує комплексний характер впливу, притаманний функціонуючому бізнесу за критерієм по-

трійного результату. Їх можна окреслити як ключові стратегічні перспективи: економічна, екологічна, соціальна. Основні якісні параметри впливу можна виокремити такі: релевантність, масштабність, можливості вимірювання. Окрім того, управлінський вектор, з урахуванням імпактних принципів, має бути спрямований на забезпечення сталого розвитку, екологічної та соціальної безпеки, а також функціонування бізнесу з прогнозованою нормою прибутковості [10].

З огляду на це, для відновлення міст і селищ України в післявоєнний період доцільним є застосування різноманітних механізмів залучення інвестицій, адже за останні роки інструментарій інвестування суттєво розширився. Імпакт-інвестування, хоча й належить до відносно нових форм вкладення капіталу, демонструє зростаючу популярність і збільшення обсягів залучених коштів. Використання імпакт-інвестицій як потенційного джерела для розв'язання або пом'якшення гострих соціальних та екологічних проблем в Україні, яка зазнала значних втрат унаслідок війни, є особливо актуальним і має важливе практичне значення [10].

Імпакт-інвестування можна трактувати як використання коштів (капіталу) для забезпечення економічного зростання бізнесу з урахуванням його впливу на позитивне вирішення наявних екологічних і соціальних проблем. Не будь-яка соціальна інвестиція має статус імпакт-інвестинг, а лише та, яка створює довгостроковий позитивний соціальний та екологічний вплив, і така цілеспрямованість має відображатись у стратегії компанії.

Імпакт-інвестування – це відносно новий вид інвестицій, спрямований як на отримання прибутку, так і на вирішення соціальних та екологічних проблем.

Імпакт-інвестиції (впливові інвестиції) – інвестиції, вкладені з метою здійснити позитивний соціальний та екологічний вплив, а також отримати фінансовий прибуток. Отже, імпакт-інвестори намагаються вкладати свої кошти в компанії чи проекти, які мають позитивний вплив на суспільство і навколишнє середовище.

Мета імпакт-інвестування – досягнення конкретних соціальних та екологічних цілей разом з фінансовою віддачею. Тобто інвестори прагнуть не лише отримати прибуток, а й сприяти вирішенню важливих проблем суспільства, таких як бідність, нерівність, зміна клімату тощо.

Імпакт-інвестиції можуть бути спрямовані у різні сектори: охорону здоров'я, освіту, відновлювану енергетику, інфраструктуру та інші сфери, які відіграють вирішальну роль у забезпеченні сталого розвитку [11].

Міжнародний досвід свідчить, що значною мірою гармонізувати ці аспекти можливо саме завдяки імпакт-інвестуванню. Це насамперед об'єктивно необхідно в сьогоденних економічних реаліях, і особливо в післявоєнному відродженні у процесі реінвестування бізнесу [12].

Якщо досліджувати місце імпакт-інвестування в інвестиційному спектрі сталого розвитку, то в межах нашого дослідження можемо стверджувати наступне: аналіз стану і тенденцій розвитку бізнес-середовища та ринків капіталу дає підстави стверджувати, що все відчутніше відбувається «тектонічний зсув», який змінює цільові орієнтири і поведінку інвесторів. Інвестиційний спектр значно розши-

рюється, крім традиційного інвестування є різні варіанти інвестицій, пов'язаних зі сталим розвитком [3].

У сучасному глобалізованому світі, де домінує економіка знань, інноваційно-орієнтований розвиток є єдиним надійним шляхом забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, стійкого зростання та підвищення рівня добробуту як держави, так і її окремих регіонів.

Для України, особливо в умовах структурних трансформацій та необхідності відновлення, перехід від сировинної моделі до інноваційної стає стратегічним імперативом. Цей перехід вимагає ґрунтовного перегляду концептуальних засад регіональної економічної політики, відмову від універсальних рішень на користь гнучких моделей, що ґрунтуються на принципах розумної спеціалізації. Суть таких засад полягає у фокусуванні обмежених ресурсів регіонів на тих сферах діяльності, де вже існує критична маса знань, інновацій та виробничого потенціалу, що дозволить максимізувати віддачу від інвестицій [13].

Крім того, імпаکت-інвестиції можуть сприяти вирішенню соціальних та екологічних проблем в Україні в таких секторах як: відновлювана енергетика та чисті технології; сталє сільське господарство та продовольчі системи; циркулярна економіка; вода та санітарія; екологічна освіта та адвокація; технології та інновації; соціальна інфраструктура та освіта [14].

Загальне профілювання регіону є первинним елементом роботи, оскільки це дозволяє конкретизувати територіальні кордони інвестиційного проекту, виявити економічні проблеми регіону, стан зайнятості та ін. Базова інформація, необхідна для економічного профілювання регіону, має включати наступні елементи: загальні показники (тип території, рівень економічної інтеграції регіону та розвитку приватного сектора); населення (етнічний склад, кількість учасників бойових дій, кількість мігрантів, гендерна структура, рівень освіти); природні ресурси (кліматична зона, флора, фауна, водні ресурси, екологічні проблеми); інфраструктура та її стан (водопостачання, водовідведення, транспорт, електроенергія, комунікаційні системи); інститути (політичні кордони, місцеві органи влади, регіональне регулювання в контексті права власності, реєстрації бізнесу, реалізації інвестиційних проектів); макроекономіка (середній дохід населення, рівень зайнятості, сектори економіки, кількість зареєстрованих юридичних осіб, розмір неформального сектора економіки, «зелені технології», торговельні зв'язки регіону); соціальна складова (факти дискримінації, групи підтримки інвестиційних імпакт-проектів, програми соціальної допомоги та зайнятості, факти корупції); поточні інвестиційні програми та проекти (програми регіонального відновлення із зазначеними цілями, часовими рамками реалізації, цільовою групою, бюджетом, результатами) [8].

Імпакт-інвестування є інвестиційною стратегією, що поєднує досягнення фінансових результатів із забезпеченням вимірюваного позитивного соціального та/або екологічного ефекту. У сучасних умовах ця стратегія набуває особливої актуальності з огляду на посилення політичної та макроекономічної нестабільності, зростання глобальної невизначеності, а також ескалацію конфліктів, які трансформуються у воєнні дії, зокрема на території

України. Економіки держав, що перебувають у стані війни або на етапі поствоєнного відновлення, як правило, не мають достатнього внутрішнього потенціалу для самостійної реконструкції та потребують залучення зовнішніх фінансових ресурсів, одним із джерел яких може виступати імпакт-інвестування. Водночас ухвалення інвестиційних рішень у таких умовах потребує проведення комплексного та обґрунтованого аналізу ризиків, а також детального економічного профілювання регіонів, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Таким чином, імпакт-інвестування здатне відіграти важливу роль у процесі повоєнного відновлення України. Залучення таких інвестицій сприятиме не лише відбудові національної економіки, а й забезпеченню сталого розвитку, підтримці малого та середнього підприємництва, формуванню нових робочих місць і посиленню соціальної справедливості в суспільстві.

Імпакт-інвестування - це відносно новий вид інвестицій, спрямований як на отримання прибутку, так і на вирішення соціальних та екологічних проблем.

Імпакт-інвестори намагаються вкласти свої кошти в компанії чи проекти, які мають позитивний вплив на суспільство і навколишнє середовище.

В Україні ринок імпакт-інвестицій поки що не розвинений, немає відповідної нормативно-правової бази, яка координує інституційну структуру. Водночас його впровадження в Україні є дуже перспективним, особливо в зв'язку з соціально орієнтованою моделлю розвитку, прийнятою в країні. Наявний світовий досвід здійснення імпакт-інвестицій показує, що є безліч проблемних питань, які стримують його розвиток: потрібне проведення відповідних наукових досліджень, створення різних методик, підготовка фахівців тощо. Перспектива впровадження в Україні механізму імпакт-інвестицій дозволить залучити приватний капітал до вирішення соціальних і екологічних питань, що, з одного боку, знизить навантаження на державний бюджет, а з іншого – сприятиме розвитку приватної ініціативи і соціальної відповідальності бізнесу.

Слід підкреслити, що парадигма імпакт-інвестицій має яскраво виражений соціально-орієнтований характер і повністю відповідає моделі соціально-економічного розвитку України [15].

Соціальний імпакт бізнесу поступово виходить за межі традиційного розуміння корпоративної соціальної відповідальності та трансформується у стратегічно значущий чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Суб'єкти господарювання, які ефективно інтегрують соціальні складові у свої стратегічні та операційні процеси, здобувають не лише репутаційні переваги, але й довгострокові конкурентні позиції на ринку. У перспективі роль соціального імпаكتу посилюватиметься, формуючи нові парадигми та принципи ведення підприємницької діяльності. Таким чином, соціальний імпакт бізнесу виступає вагомим детермінантом формування конкурентних переваг підприємства в умовах сучасного ринкового середовища.

Стратегічне планування регіонального розвитку в Україні синхронізоване з семирічним програмним циклом ЄС, а отже, невдовзі нам потрібно буде думати вже

про планування на період 2028 - 2034 років. Ця перспектива виглядає достатньо віддаленою, але Закон України «Про засади державної регіональної політики» визначає, що підготовка проекту Державної стратегії регіонального розвитку України на наступний період розпочинається не пізніше як за вісімнадцять місяців до закінчення дії чинної стратегії. Це – липень 2026 року [16].

Тож новий цикл планування запуститься вже буквально через рік. Якщо ми при цьому хочемо вдосконалити методологію стратегічного планування регіонального розвитку і узгодити її з підходами до планування політики згуртованості ЄС, то насправді часу у нас не так вже й багато. Тим паче, що принаймні частину змін, які мають бути напрацьовані за цей період, потрібно буде ще й закріпити нормативно, а це не відбудеться відразу.

Висновки. Формування стратегії імпаکت-інвестування на регіональному рівні є важливим інструментом забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територій в умовах трансформації глобальної економіки. Імпакт-інвестування передбачає спрямування фінансових ресурсів у проекти, що поєднують досягнення економічної віддачі з вимірюваним позитивним соціальним та екологічним ефектом. Імпакт-інвестиції можуть зіграти значну роль у повоєнній відбудові України. Вони дозволять не лише відновити економіку, але й сприятимуть сталому розвитку, підтримці малого і середнього бізнесу, створенню нових робочих місць, досягненню більшої справедливості у суспільстві [11].

На регіональному рівні стратегія імпакт-інвестування має ґрунтуватися на врахуванні специфіки соціальних, економічних та екологічних потреб регіону. Ключовими етапами її формування є ідентифікація пріоритетних сфер інвестування (освіта, охорона здоров'я, енергозбереження, екологія, підтримка малого та середнього бізнесу), аналіз зацікавлених сторін та оцінка наявного інвестиційного потенціалу.

Важливою складовою стратегії є створення сприятливого інституційного середовища, яке передбачає нормативно-правову підтримку, розвиток партнерства між органами влади, бізнесом та громадським сектором, а також запровадження прозорих механізмів оцінювання соціального та екологічного впливу інвестиційних проектів. Значну роль відіграє залучення приватних інвесторів і міжнародних фінансових організацій, що сприяє диверсифікації джерел фінансування.

Таким чином, імпакт-інвестування здатне відіграти важливу роль у процесі повоєнного відновлення України. Залучення таких інвестицій сприятиме не лише відбудові національної економіки, а й забезпеченню сталого розвитку, підтримці малого та середнього підприємництва, формуванню нових робочих місць і посиленню соціальної справедливості в суспільстві.

У підсумку ефективно сформована стратегія імпакт-інвестування на регіональному рівні сприяє мобілізації фінансових ресурсів для вирішення суспільно важливих проблем, підвищенню інвестиційної привабливості регіону та забезпеченню його сталого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

- Zablodska V., Tiazhkorob I. V., Sieriebriak K. I. Стратегічний аспект соціального інвестування в контексті регіонального розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4 (31). С. 487–496.
DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.191002>
- Мушеник І. М. Стратегія розвитку і формування інноваційно інвестиційної системи регіону. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-29>
- Сич О., Пасінович І., Мицишин І. Імпакт інвестиції для повоєнної ревіталізації міст України. *Galician Economic Journal*. 2023. № 2 (81).
DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02
- Ломачинська І. А. Цінності та інвестиції впливу // Економіка Фінанси Бізнес Управління. Глобальні економічні виклики та можливості у цифрову епоху: матеріали І Міжнародного економічного форуму. Київ, 2019. Вип. І. Ч. І. С. 48. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/26067/1/48.pdf>
- П'єх І., Шевчук Ю., Котов Т. Імпакт інвестування як інвестиційна стратегія досягнення соціальних та екологічних цілей. URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/3f069223-8c24-4951-b60f-81e0c91f0f38/content>
- Чечетова Н. Ф., Залуцька Н. Ю. Імпакт інвестування особливості та перспективи розвитку. URL: https://eprints.kname.edu.ua/50075/1/ilovepdf_com-95-97.pdf
- Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року. Київ, 2024. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf
- Пластун О. Л., Артеменко А. С. Ризик аналіз перспективи імпакт-інвестування в постконфліктне відновлення економіки України. *Соціально економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2022. Т. 2 (44).
DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.2.44.2022.448>
- GIINsight: Sizing the Impact Investing Market 2022 // Global Impact Investing Network. URL: <https://theGIIN.org/research/publication/impact-investing-market-size-2022/>
- Швиданенко Г., Швиданенко О. Імпакт бізнес реалії та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-50>
- Шевченко О. О. Імпакт інвестування в Україні сприяння економічній відбудові. *Key Aspects of the Development of Scientific Research in Modern Conditions*. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c0fc6aa7-e602-49d8-b78c-e6a051485c93/content>
- Пластун О. Л., Філатова Г. П., Пуговкіна Ю. А. Інформаційна прозорість у сегменті відповідального інвестування. *Економіка та право*. 2023. № 2. С. 52–59.
DOI: [10.32782/EP.2023.2.7](https://doi.org/10.32782/EP.2023.2.7)
- Концептуальні засади інноваційно-орієнтованого розвитку економіки регіонів України та механізми його фінансово-інвестиційного забезпечення: науково-аналітична доповідь (електронне видання) / наук. ред. Х. М. Притула ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2025. 78 с. (Серія «Транскордонне співробітництво»). URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20250038.pdf>
- Інноваційні інвестиції для відновлення економіки України. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/undp_ua_innovative_investment_-_ua.pdf

15. Тищенко В. В. Впровадження impact інвестування в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/78.pdf

16. Кошelioк М. Переосмислення стратегічного планування регіонального розвитку виклики нового циклу. Проєкт DECIDE // Децентралізація. URL: <https://www.decentralization.ua/news/19794?page=14>

REFERENCES

Chechetova N. F. & Zalutska N. Yu. *Impact investing features and development prospects*. https://eprints.kname.edu.ua/50075/1/ilovepdf_com-95-97.pdf

DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy» (2025). *Kontseptualni zasady innovatsiino-orientoivanoho rozvytku ekonomiky rehioniv Ukrainy ta mekhanizmy yoho finansovo-investytsiynoho zabezpechennia: naukovo-analitychna dopovid* [Conceptual foundations of innovation-oriented development of the economy of the regions of Ukraine and mechanisms of its financial and investment support: scientific and analytical report]. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy». <https://ird.gov.ua/irdp/p20250038.pdf>

GIINSight: Sizing the Impact Investing Market 2022 // Global Impact Investing Network (2022). <https://thegiin.org/research/publication/impact-investing-market-size-2022/>

Kosheliuk M. Pereosmyslennia stratehichnoho planuvannia rehionalnoho rozvytku vyklyky novoho tsykladu [Rethinking strategic planning of regional development challenges of a new cycle]. *Proiekt DECIDE // Detsentralizatsiia*. <https://www.decentralization.ua/news/19794?page=14>

Kyiv. (2024). *Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid rui-nuvan vnaslidok viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy stanom na pochatok 2024 roku* [Report on direct infrastructure damage from destruction caused by Russia's military aggression against Ukraine as of the beginning of 2024]. https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf

Mushenyk I. M. (2021). *Stratehiia rozvytku i formuvannia innovatsiino investytsiynoi systemy rehionu* [Strategy for the development and formation of the innovative and investment system of the region]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-29>

Piekh I., Shevchuk Yu. & Kotov T. *Impact investinguannia yak investytsiina stratehiia dosiahnennia sotsialnykh ta ekolohichnykh tsilei* [Impact investing as an investment strategy for achieving social and environmental goals]. <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/3f069223-8c24-4951-b60f-81e0c91f0f38/content>

Plastun O. L. & Artemenko A. S. (2022). *Ryzkyk analiz perspektyvy impact investuvannia v postkonfliktne vidnovlennia ekonomiky Ukrainy* [Risk analysis of impact investing prospects in the post-conflict recovery of Ukraine's economy]. *Sotsialno ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi*, 44(2). <https://doi.org/10.55643/ser.2.44.2022.448>

Plastun, O. L., Filatova, H. P., & Puhovkina, Yu. A. (2023). *Informatsiina prozorist u sehmenti vidpovidalnoho investuvannia* [Information Transparency in the Segment of Responsible Investing]. *Ekonomika ta pravo*, (2), 52-59. <https://doi.org/10.32782/EP2023.2.7>

Shevchenko O. O. *Impact investinguannia v Ukraini spryannia ekonomichnii vidbudovi. Key Aspects of the Development of Scientific Research in Modern Conditions*. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c0fc6aa7-e602-49d8-b78c-e6a051485c93/content>

Shvydanenko H. & Shvydanenko O. (2023). *Impact biznes realii ta perspektyvy rozvytku v Ukraini* [Impact business realities and development prospects in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-50>

Sych O., Pasinovykh I. & Myshchysyn I. (2023). *Impact investytsii dlia povoiennoi revitalizatsii mist Ukrainy* [Impact investments for the post-war revitalization of Ukrainian cities]. *Galician Economic Journal*, 2 (81). https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02

Tyshchenko V. V. (2018). *Vprovadzhennia impact investuvannia v Ukraini* [Implementation of impact investing in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, 16. https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/78.pdf

UNDP. (2024). *Innovatsiini investytsii dlia vidnovlennia ekonomiky Ukrainy* [Innovative investments for the recovery of the economy of Ukraine]. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-01/undp_ua_innovative_investment_-_ua.pdf

Zablodska V., Tiazhkorob I. V. & Sieriebriak K. I. (2021). *Stratehichnyi aspekt sotsialnoho investuvannia v konteksti rehionalnoho rozvytku* [Strategic aspect of social investment in the context of regional development]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 31(4), 487–496. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.191002>

Стаття надійшла до редакції 03.11.2025 р.

Статтю прийнято до публікації 19.11.2025 р.

Оприлюднено 01.02.2026 р.